

seende; men jeg tillader mig kun at bemærke dette her, fordi det ikke lader sig benegte, at, om det end ikke er en trykkende Skat, er det dog en Skat ligesaa trykkende som en anden, fordi det er en Del af de Penge, man giver ud. Paa Landet er der i det Hele taget temmelig trykkende Skatter. Der er en anden Slags Skatter, jeg skal nævne, det er Skatten i Tienden. Det er meget byrdefulde Afgifter, som særlig en Del af Befolkningen har ved at skulle betale Tienden. Hvis andre Skatter skulle bort, skulde man tænke paa at afløse Tienden paa en fornuftig Maade; dertil vilde der bruges mange Penge, og derfor har jeg ikke Noget imod, tværtimod ønsker jeg, at der bliver levet Penge til Vættelser i saa Henseende til Landmændene, som trænge. Naturligvis vil det være heldigt, om Landvæsenet altid kunde staa paa egne Ben, og det vilde være det Allerheldigste, om Landvæsenet altid kunde blive brugt til at give de Kapitaler og Afgifter, som Staten i det Hele taget behøver, og man med andre Ord kunde bruge Landvæsenet som en rigtig god Malkeso; det vilde rigtignok for de øvrige Statsborgere være det Allerheldigste, man kunde tænke sig, og jeg skal gjøre opmærksom paa, at det har man ogsaa gjort. Jeg skal kun ganske løst berøre, hvor meget Landbostanden i sin Tid maatte udrede, den Gang det maatte være med til at ordne Pengevæsenet, hvor meget danske Landmænd have betalt for Opfyldelsen af større eller mindre Ønsker, som tidligere Regjeringer have næret om at faae Fabrikvirksomheden op i Landet. Det er store Summer, der i saa Henseende ere gaaede med fra Landbostandens Side; men desværre i Fremtiden gaar det ikke. Jeg er overbevist om, at Landboerne inden lang Tid ville udtale deres Ønsker temmelig skarpt og fremkomme med Fordringer om at blive støttede, eller dog i det Mindste i mange Henseender lettede for de Byrder, de spæ. De fleste ærede Medlemmer ville vistnok, naar de ere komne paa Landet om til Gaardene, have lagt Mærke til, hvilken Forskjel der er paa Eiendomsbesidderne nu og i tidligere Tid; thi medens i tidligere Tid en stor Mængde Eiendomsbesiddere sad paa deres Gaarde næsten kvit og frit eller skildte meget Lidt bort, er Tilfældet nu det, at en Mængde Eiendoms-

besiddere have maattet prioritere deres Eiendomme meget høit op. En stor Del af dem gaa for Diebliffet i Grunden paa Pumperne, og Tilstanden hos mange Landmænd er i Grunden meget beklagelsesværdig. Dernæst maa det erindres, at den danske Landmand for Diebliffet maa udholde en Konkurrence med Landmænd i andre Lande, som tidligere eller sildigere bliver uudholdelig. Jeg tror ikke, det er muligt, at vi i Længden kunne udholde denne Konkurrence; der er dels Luftet til for os i de andre Lande, og dels blive de Varer, vi hidtil have ført ind i Landet, belagte med haard Told. Jeg vil kun erindre om, at det ganske udmærkede Marked, der var for vore Svin i Thykland, er aldeles luftet, og i Sverrig er Markedet ogsaa om ikke helt saa tilbøls luftet paa Grund af den høie Told. Paa den Maade er der kommet større og større Vanskeligheder for Landmændene, og jeg tror, at der efterhaanden maa gjøres Lidt for dem. De Fleste, der kjende Noget til Forholdene, f. Ex. hos vor sydlige Nabo, ville ogsaa vide, hvorledes de Begunstigelser, Landbruget der i det Hele taget faar fra Regjeringen, have hjulpet Landmanden frem. Jeg er overbevist om, at vi desværre inden ret lang Tid komme til at høre Klager fra Landmændene, hvori de forlange om ikke Hjælp, saa dog at flere af de Byrder, som nu hvile paa deres Skuldre, blive lettede. Jeg tror ligesom det ærede 3die Medlem for 11te Kreds, at det bedst vil naas gennem en Forandring af Toldlovgivningen; saaledes at vi blive fri for at svare mange af de Skatter, der nu hvile paa os; men hvordan det skal ordnes, skal jeg ikke komme nærmere ind paa. Jeg tillader mig blot at antyde det her, da jeg har den Tro, at vi en Gang før eller senere komme til at tage fat paa dette Spørgsmaal, og saa vil der lyde Udtalelser fra Landbostanden, hvori den vil stille ganske anderledes Fordringer, end vi hidtil have været vant til. At der vil komme en Krise, er der ingen Tvivl om. Om den kan gennemgaaes uden en saadan Hjælp, som den, der nu ydes i Thykland eller Sverig, skal jeg ikke sige Noget om; men jeg er vis paa, og det er kun det, jeg vil gjøre ærede Medlemmer opmærksomme paa, at før eller senere kommer der rimeligvis temmelig stærke Fordringer fra den danske Landmand.